

Enkele van de zestig deelnemers aan de eerste Istanboeltocht kijken naar Amsterdam en luisteren naar Istanboel.

FOTO KLAAS FOPMA

Per IJveer naar de overkant van de Bosporus

Amsterdam en Istanboel hebben iets gemeen: de pont. Noord als het Aziatische deel van de stad.

HANNELOES PEN

In Amsterdam nemen duizenden mensen dagelijks de pont over het IJ, van Noord naar het centrum en terug. In Istanboel doen veel mensen hetzelfde over de Bosporus – zij gaan van het Aziatische naar het Europese deel van de stad en terug. Kunstenaars Justin Bennett en Renate Zentschnig zochten de overeenkomsten en maakten in het kader van vierhonderd jaar diplomatieke betrekkingen tussen Turkije en Nederland de geluidswandeling *Ticket to Istanbul*.

Zentschnig: "We hebben tien dagen op de pont in Istanboel gezeten en spraken met mensen die de pont

dagelijks gebruiken. Ze zagen het twintig minuten durende tochtje als een rustpunt voordat de drukke dag losbarstte. Een Turkse psychologe droomde in die twintig minuten altijd even weg en verbeeldde zich dat ze op de golven danste. Een dj/advocaat hoorde in het geluid van de pont Ottomaanse paleismuziek."

In Amsterdam bleken de pontgebruikers ook even van het kwartier durende overtochtje van de NDSM-werf naar het Centraal Station te genieten. "Er waren duidelijk overeenkomsten," zegt Bennett.

De wandeling begint bij het vrij onbekende Atatürkmonument in Noord. Dat staat bij het NDSM-terrein en het herinnert aan de tijd dat de eerste Turkse gastarbeiders hier woonden in barakken.

De wandelaars krijgen een koptelefoon en worden langs een route geleid.

"Het is de bedoeling dat ze niet in Amsterdam lopen, maar zich in

Istanboel wanen," zeggen de kunstenaars.

De tocht leidt over het NDSM-terrein. Door de koptelefoon horen de deelnemers dat bij de scheepswerven ADM en NDSM in de jaren zestig veel Turkse gastarbeiders als elektrische lassers werkten. Er klinken

'Mensen zien de overtocht als rustpunt voor de drukke dag'

lasgeluiden op de achtergrond.

Na twintig minuten wandelen staan de deelnemers aan de kade van het IJ. "Stel je nu voor dat je in Istanboel staat en daar de pont neemt." Een Turkse vrouw vertelt op de MP3-speler dat zij de pont dagelijks neemt en dat haar vrienden er niet over peinzen haar thuis op te zoeken. Te ver en niet hip genoeg. Er

klinkt getoeter van de Turkse veerpont, terwijl een Turkse man halskettingen aan de man probeert te brengen.

Twee deelnemers aan de wandeling, Hannes Wallrafen en Rijtje Langedijk, luisteren naar de geluiden en lopen alvast de pont op. Eén van de organisatoren rent ze snel achterna omdat het de verkeerde pont is. "We waren al helemaal in Istanboel met onze gedachten. Totdat iemand ons van de pont wetrok. Toen waren we weer in Amsterdam," zeggen ze.

Door de koptelefoon klinken nu de alledaagse geluiden van Istanboel. Als de pont aan de overkant van het IJ is, lopen de wandelaars via de Nieuwendijk naar het Beursplein. De stem vertelt dat je door de winkelstraat Istiklal Caddesi van Istanboel loopt. "Hier kun je in de vele winkels speelgoed, cd's, mobieltjes, zonnebrillen, keukengerei en pistolen kopen," zegt de stem terwijl de

deelnemers over de Nieuwendijk banjeren.

De tocht eindigt op het Beursplein. Het klokgelui van de toren van de Oude Kerk klinkt door de koptelefoon. "Welkom terug in Amsterdam."

Meltem Halaceli, één van de deelnemers, heeft genoten. "Jammer dat we niet echt in Istanboel zijn," zegt Halaceli, die er al vele malen is geweest. "Ik waande me daar echt. Vooral toen ik de muziek uit de winkeltjes hoorde klinken en Turkse verkopers van alles hoorde aanbieden. Istanboel en Amsterdam lijken erg op elkaar. Op het bandje bood een man iets voor vijf lira aan, ik zag toen net een T-shirt op de Nieuwendijk voor vijf euro hangen."

Ticket to Istanbul, zestig minuten, € 11,45. Deze wandeling is deel van een tweeluik. De andere helft is in Istanboel: Ticket to Amsterdam. www.soundtrackcity.nl